

Przemówienie Rektora Uniwersytetu SWPS prof. Romana Cieślaka

Inauguracja 2023/2024 w Uniwersytecie SWPS w Warszawie

28 września 2023

Szanowni Państwo,

początek roku akademickiego to wyjątkowy moment. To czas planów, ale też podsumowań i refleksji.

Historia - jak idea przekształca się w uniwersytet

Dla naszej uczelni rozpoczynający się rok akademicki zapisuje się jako kolejny ważny rozdział w historii - przestajemy używać nazwy SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny. Od 1 października jesteśmy Uniwersytetem SWPS.

W grudniu 2022 roku, po bardzo dobrych wynikach ewaluacji jakości działalności naukowej naszej uczelni, Ministerstwo Edukacji i Nauki wyraziło zgodę na zmianę naszej nazwy. Tym samym przestaliśmy być pierwszym niepublicznym przymiotnikowym uniwersytetem, a staliśmy się pierwszym niepublicznym wielodzinowym, klasycznym uniwersytetem.

Możemy być dzisiaj dumni z tego osiągnięcia. Na naszych oczach i dzięki naszej pracy spełnia się wizja pierwszych założycieli - prof. Andrzeja Eliasza, prof. Janusza Reykowskiego, prof. Zbigniewa Pietrasińskiego - i wielu innych, w tym niezapomnianego prof. Jana Strelaua, o stworzeniu nowoczesnej niepublicznej uczelni akademickiej o statusie uniwersyteckim.

Osiągnięcie dzisiejszej pozycji było możliwe dzięki doskonałej działalności akademickiej, świetnej pracy organizacyjnej, ale także dzięki wsparciu obecnego założyciela, pana Piotra Voelkela, który pełni tę rolę od 2008 roku, czyli już 15 lat.

Droga od uczelni oferującej jeden kierunek kształcenia (jakim była psychologia) do uniwersytetu działającego w sześciu miastach akademickich, oferującego kształcenie na kilkudziesięciu kierunkach i prowadzącego najwyższej jakości działalność badawczą, zajęła nam 28 lat. Czy to długo? Bywają uczelnie, które status instytucji akademickiej zdobywają szybciej - decyzją ministra lub w wyniku woli politycznej. My wybraliśmy drogę organicznego rozwoju, systematycznej i pozytywistycznej pracy. I dziś możemy świętować kolejny awans naszej uczelni - jako własny sukces.

Składam podziękowanie dla wszystkich byłych i obecnych pracowników i współpracowników naszej uczelni. Dzisiaj to 443 osoby w pionie akademickim, 406 osób w pionie organizacyjnym oraz około 1500 kontraktowych wykładowców.

Nasza uczelnia działa i rozwija się dzięki waszej pracy. To Państwo gwarantujecie jej rozwój, stabilność i jakość, która nas wyróżnia. Dziękuję!

Dzisiejsza, 28. inauguracja roku akademickiego to zarazem: pierwsza inauguracja w naszej najmłodszej filii – w Krakowie. Was, osoby studiujące i pracujące w Krakowie, szczególnie dzisiaj witamy i pozdrawiamy. To także już 14. inauguracja w filii w Poznaniu i Katowicach oraz 20. w filii wrocławskiej i 21. w sopockiej.

Te liczby ilustrują, jak postępową nie rewolucyjną, a ewolucyjną zmianą, która doprowadziła nas do tegorocznej uroczystości inauguracyjnej – którą po raz pierwszy obchodzimy pod nazwą “Uniwersytet SWPS”. Symboliczną wymianą sztandaru zaznaczymy dziś ten ważny moment w naszej historii.

Jaką uczelnią jesteśmy dziś?

Uniwersytet SWPS to dzisiaj silna instytucja i wspólnota akademicka. Jesteśmy uczelnią ogólnopolską - z 11 wydziałami, w 6 kampusach. Kształcimy ponad 16 tysięcy studentek i studentów - w tym blisko tysiąc z zagranicy oraz ponad 4 400 słuchaczek i słuchaczy studiów podyplomowych na blisko 50 kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych i ponad 170 kierunkach studiów podyplomowych.

Rozszerzamy ofertę naszych studiów, nieustannie aktualizujemy i doskonalimy nasze programy nauczania. Nie tylko uczymy, ale także wspieramy indywidualny rozwój, wzmacniamy postawy społeczne i obywatelskie.

Wykształciliśmy ponad 39 tysięcy absolwentów i absolwentek studiów wyższych i kolejne 39 tysięcy studiów podyplomowych. To nie jedno, ale już dwa średniej wielkości miasta.

Promujemy także młodą kadrę akademicką. Łącznie Szkoła Doktorska i Interdyscyplinarne Studia Doktoranckie kształcą 134 doktorantek i doktorantów. Dużym zainteresowaniem cieszą się również seminaria doktorskie w Instytucie Prawa. Uczestniczy w nich 150 osób.

Dotychczas wypromowaliśmy 429 doktorów i doktorek oraz nadaliśmy 105 stopni doktora habilitowanego. Niezmiennie dbamy o to, aby dyplom doktorski lub habilitacyjny Uniwersytetu SWPS oznaczał gwarancję dobrego wykształcenia i identyfikację z akademickimi wartościami.

Działalność naukową prowadzimy w 5 instytutach i 26 centrach badawczych. Jesteśmy liczącym się ośrodkiem badawczym (z dwiema kategoriami A+). Realizujemy krajowe i międzynarodowe projekty, w tym projekty z największego europejskiego programu badawczego - Horyzontu Europa.

W ubiegłym roku akademickim realizowaliśmy 154 projekty badawczo-rozwojowe, których łączny budżet wynosił blisko 100 mln zł, w tym 19 projektów międzynarodowych, których łączny budżet wynosił prawie 16 mln zł.

Rozpoczęliśmy realizację 34 projektów na kwotę blisko 20 mln zł, w tym 9 międzynarodowych o wartości około 9 mln zł.

Ponadto prowadziliśmy 179 projektów badawczych finansowanych ze środków uczelni - w zeszłym roku na łączną kwotę ponad 2 mln zł.

Realizowaliśmy 22 projekty rozwojowe z obszarów m.in. dostępności uczelni, podnoszenia kompetencji, rozwoju infrastruktury i mobilności międzynarodowej, których łączny budżet wynosił 82 mln zł. Rozpoczęliśmy realizację 3 projektów na kwotę ponad 3 mln zł.

Prowadzimy nie tylko działalność edukacyjną i naukową. Przy uniwersytecie działa Fundacja Pro Akademię, spółka celowa SWPS Innowacje, Centrum Transferu Wiedzy, Klinika Terapii Poznawczo-Behawioralnej, zatrudniająca już prawie 150 psychoterapeutów, a w Poznaniu - Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego. Mamy 106 aktywnie działających studenckich kół naukowych.

Te dane, które z dumą prezentuję na każdej inauguracji, ilustrują ciągły rozwój naszej uczelni. Jeszcze raz za to dziękuję!

Jaką uczelnią chcemy być?

Jesteśmy uczelnią kształcącą i prowadzącą badania na wysokim poziomie w trzech dziedzinach. Planujemy aktywność w kolejnych. Niezależnie jednak od poszerzania obszarów działalności akademickiej, wciąż naszą specyfiką i siłą jest i będzie humanistyczna perspektywa obecna w edukacji, badaniach i kontaktach z otoczeniem. To poprzez nią, widzimy człowieka żyjącego w świecie i społeczeństwie, mającego wpływ na środowisko, gospodarkę, technologię i kulturę.

Jako uniwersytet nie koncentrujemy się na sobie, chcemy być uczelnią pożyteczną. Uniwersytet nie istnieje dla siebie. Jesteśmy dla tych, których kształcimy, dla tych, którzy korzystają z wyników naszych badań, dla tych, z którymi współpracujemy realizując misję społeczną.

Jesteśmy dla otaczającego nas świata, na który chcemy mieć wpływ i który chcemy transformować i który nas zmienia. Tak widzimy swoją przyszłość - hasło "uniwersytet bez murów" jest naszym wspólnym celem - nie tylko naszej uczelni, ale innych europejskich uniwersytetów.

Pamiętamy o przeszłości, będąc tu i teraz kształtujemy jednak przyszłość. Naszą misję i kierunki działań wyznacza strategia. W tym roku kończy się realizacja strategii „My, Uniwersytet” na lata 2017- 2023”. Nową strategię na lata 2024-2029 tworzymy w odważnym, partycypacyjnym procesie.

W ubiegłym roku około 150 osób uznało, że chce współdecydować, w jakim kierunku będzie rozwijał się Uniwersytet SWPS. Zespoły zadaniowe analizowały stan obecny, wyzwania i trendy przyszłości, tworzyły alternatywne scenariusze, by na końcu zidentyfikować cele strategiczne do 2029 roku w pięciu obszarach: Edukacja akademicka, Nauka i sztuka, Wspólnota uniwersytecka, Działalność publiczna, Środowisko naturalne.

Obecnie trwają prace nad ostatecznym kształtem strategii i jej operacjonalizacją. Przed nami nowe, ambitne cele. To, co się nie zmieni, to myślenie o nas jako wspólnocie - "My" - i silnej instytucji - Uniwersytecie, który aby się dalej rozwijać musi być badawczy.

Otwartość, odwaga, odpowiedzialność, prawda, dobro i piękno - to wartości, które dają siłę naszej wspólnocie i instytucji. Z nich wynikają nasze działania - edukacja, badania. One są też regułami naszej współpracy z otoczeniem.

Umiejdzynarodowienie - Uniwersytet SWPS w sojuszu ERUA

Ważnym kierunkiem rozwoju uniwersytetu jest współpraca międzynarodowa. W tej przestrzeni międzynarodowej w pełni oddychamy, czerpiemy z niej i ją też chcemy przekształcać naszymi działaniami.

Uniwersytet nie jest lokalną inicjatywą, nie jest nowinką społecznościową, nie jest bytem anachronicznym - jest przestrzenią dla rozwoju cywilizacyjnego, przestrzenią twórczości i wolności.

Geograficznie i kulturowo jesteśmy polskim niepublicznym uniwersytetem, ale równocześnie jesteśmy częścią międzynarodowej społeczności akademickiej. Wierzymy w europejskie wartości, wokół których tworzone są sojusze uczelni.

W czerwcu tego roku Uniwersytet został członkiem sojuszu ERUA - *European Reform University Alliance*. Jesteśmy pierwszą i jak dotąd jedyną niepubliczną uczelnią z Polski przystępującą do rodziny Uniwersytetów Europejskich.

Obecność w sojuszu ERUA daje nam możliwości ścisłej współpracy dydaktycznej i badawczej z europejskimi uczelniami, wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, a przede wszystkim wspólnego kształcenia przyszłych pokoleń obywateli demokratycznej Europy i działania na rzecz pozytywnych zmian w społecznościach lokalnych i regionach działalności ERUA. W naszych uczelniach kształcą się obecnie około 120 000 młodych Europejsek i Europejczyków, od których będzie zależała przyszłość Europy.

Wyzwania dla szkolnictwa wyższego i nauki

Budowanie przyszłości w oparciu o dobrą edukację, szkolnictwo wyższe i naukę powinno być priorytetem każdego europejskiego kraju i działań każdego rządu - nie tylko deklaratywnie.

Ten priorytet musi mieć odzwierciedlenie w decyzjach dotyczących finansowania nauki i szkolnictwa wyższego - w tym uwzględnienia roli uczelni niepublicznych - ale także w zapewnieniu autonomii uczelniom oraz niezależności politycznej instytucjom finansującym badania.

Te instytucje pełnią ważną misję publiczną. Funkcjonują dobrze, jeśli są niezależne i autonomiczne - tylko wtedy mogą bez skrępowania kierować się kryteriami merytorycznymi przy decyzjach o finansowaniu projektów i nie ulegać naciskom tej czy innej partii politycznej. Badania bywają kontrowersyjne, ale właśnie dlatego mogą być przełomowe dla naszego rozumienia świata.

Autonomia uczelni i niezależność instytucji finansujących badania nie oznacza, że Państwo traci narzędzia sprawowania władzy, kreowania polityki naukowej i edukacyjnej. Wręcz przeciwnie, może ją sprawować w sposób bardziej strategiczny i partycypacyjny, opierając się na całym potencjale rozwojowym, także uczelni niepublicznych. Wspólne formułowanie celów, jasne ich komunikowanie, a następnie konsekwentne ich realizowanie to proste zasady zarządzania nauką i edukacją.

Sytuacja silnego rozdźwięku między środowiskiem akademickim a władzą publiczną jest szkodliwa dla wszystkich i zatrzymuje nas w rozwoju. Dlatego tak ważne jest aktywne uczestnictwo w wyborach powszechnych, które zaplanowano na 15 października.

Wraz Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich, przyłączamy się dzisiaj do apelu Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego sformułowanego 13 września 2023 roku i adresowanego do środowiska akademickiego.

Czytamy w nim, że “udział w wyborach to nie tylko wybór przedstawicieli, ale również możliwość wskazania priorytetów, jakie chcielibyśmy wprowadzić. Niezależnie od tego, czy jesteśmy nauczycielami akademickimi, badaczami, doktorantami, pracownikami administracji i służb wspomagających instytucje nauki i edukacji, czy też wciąż zdobywającymi wiedzę i umiejętności studentami, dzięki udziałowi w wyborach nasz głos ma znaczenie dla decyzji podejmowanych na poziomie parlamentarnym i rządowym”.

Szanowni Państwo,
jako środowisko akademickie jesteśmy istotną częścią społeczeństwa - zdecydujmy aktywnie o tym, w jakim kierunku będzie rozwijała się Polska i jakie znaczenie będą miały nauka i szkolnictwo wyższe oraz wartości, które są nam bliskie. Jeśli 15 października pozostaniemy w domu, pozwolimy, aby te kluczowe decyzje podejmował za nas ktoś inny.

Witamy osoby rozpoczynające studia

Dziś do wspólnoty akademickiej naszej uczelni przystępują osoby rozpoczynające studia.

Dla blisko 4 700 osób, wśród których jest blisko 370 studentek i studentów zagranicznych z 61 krajów świata to pierwszy rok w Uniwersytecie SWPS. Serdecznie Was witamy!

Życzymy Wam, abyście każdego dnia z otwartością i zaangażowaniem zdobywali wiedzę, kompetencje i umiejętności, które pozwolą Wam w pełni stać się sobą, zrealizować swój potencjał. W przyszłości będziecie realizować różne zawody, będziecie pracować w różnych miejscach, w różnych krajach - zawsze jednak będziecie musieli bazować na edukacji i postawach, które dzisiaj się kształtują. Być może także na relacjach, które dzisiaj się tworzą.

Życzę abyście w pełni doświadczyli życia akademickiego, życia w naszej wspólnocie, aby uniwersytet był dla Was miejscem nie tylko uczenia się, ale także praktykowania, co konkretnie oznaczają wartości: otwartość, odwaga, odpowiedzialność, prawda, dobro i piękno. I abyście uczyli się, jak w zgodzie z nimi działać na rzecz swojej społeczności, środowiska, otoczenia.

Nie czekajcie, aż świat stanie się lepszy. Sami go takim uczynicie. Uwierzcie w moc sprawczą tego co dobre. Świat nie staje się lepszy dzięki wrogości, negatywnym emocjom, polaryzowaniu, ignorancji. Staje się lepszy dzięki wiedzy, współpracy i kompetencjom, a przede wszystkim poprzez codzienne praktykowanie otwartości, odwagi i odpowiedzialności - za siebie, innych, za świat i naturę.

Życzenia na nowy rok akademicki

Całej naszej społeczności akademickiej życzę, abyśmy współpracując ze sobą, osiągając nasze cele i realizując codzienne zadania, dumnie tworzyli naszą historię, historię Uniwersytetu SWPS.

Każdemu z Państwa życzę radości, spełnienia i poczucia sensu.

Dobrego roku akademickiego!